

Õiguskantsler

Jaak Raie
Haridus- ja Noorteamet
info@harno.ee

Teie nr

Meie 22.04.2024 nr 16-4/240618/2402372

Eesti keele e-eksami korraldamine

Lugupeetud Haridus- ja Noorteameti peadirektor

Pöördun Teie poole põhikooli eesti keele lõpueksami korralduse asjus. Teatavasti lubati põhikoolilõpetajatel eesti keele e-katseeksamil abimaterjalina kasutada Eesti Keele Instituudi (EKI) keeleportaali Sõnaveeb ühendsõnastikku, aga mitte õigekeelsussõnaraamatut.

E-eksamite väljatöötamise ja korraldamise eest vastutab Haridus- ja Noorteamet (Harno). Harno spetsialist selgitas õiguskantsleri nõunikule, et eesti keele e-katseeksami üks eesmärk oli anda koolidele võimalus testida oma tehnilist valmisolekut e-eksamiks. Peale selle sooviti katsetada e-eksami tsentraalset hindamist ning kontrollida Sõnaveebi ja eksamite infosüsteemi (EIS) koostoimimist.

Põhikooli riikliku õppekava kohaselt peavad õpilased eesti keele õppeaines tehtavates kirjalikes töödes järgima õigekirjareegleid ([Vabariigi Valitsuse 6. jaanuari 2011. a määruse nr 1 „Põhikooli riiklik õppekava“ lisa 1, p-d 1.6 ja 2.1](#)) ning õpetaja peab õpilase töid hindama eesti kirjakeele normi alusel. Kirjakeele normi alus on EKI uusim õigekeelsussõnaraamat ([Vabariigi Valitsuse 09.06.2011 määruse nr 71 „Eesti kirjakeele normi rakendamise kord“ § 2 lg 1](#)), kuid Sõnaveebi otsimootor ei kuva otsitud märksõna vastet õigekeelsussõnaraamatus. Ei tohi tekkida olukorda, et õppetöös (sealhulgas eksamil) kasutatakse üht keeleallikat, aga hindamisel teist.

Harnost kinnitati, et ka e-katseeksami hindamisel lähtutakse eesti kirjakeele normist. Kuna aga katseeksamil anti õpilastele võimalus kasutada Sõnaveebi, lahendatakse võimalikud erinevused õigekeelsussõnaraamatu ÕS 2018 ja Emakeele Seltsi keeleteoimkonna otsuste ning Sõnaveebis asuva ühendsõnastiku vahel õpilase kasuks.

Leian, et katseeksam annab õpilasele hea võimaluse eksamiks harjutada. Õpilane ei pea seejuures eksimuste pärast muretsema, sest katseeksamil antav tagasiside ei ole hindeline. Kui selgub, et õpilane on teinud katseeksamil valiku Sõnaveebi ühendsõnastiku alusel, kuid ÕS-i järgi ei ole see õige, siis tuleb õpilasele tagasiside andmisel selgitada, et tema valik loeti Sõnaveebi alusel õigeks, aga ÕS-i järgi on tegemist veaga.

ÕS-i ja EKI teatmiku koostamise tegevuskava kohaselt lisatakse järgmisel aastal valmiv ÕS 2025 Sõnaveebi omaette kasutajavaatena. Haridus- ja Teadusministeeriumi kinnitusel soovitakse õpilastele anda e-eksamil ligipääs ainult ÕS-ile, Sõnaveebi laiemat vaadet ei kuvata.

Õiguskantsleri Kantselei

Kohtu 8, 15193 TALLINN. Tel 693 8404. Faks 693 8401. info@oiguskantsler.ee www.oiguskantsler.ee

Õige on, et kui õpilastele soovitakse põhikooli eesti keele lõpueksamil pakkuda abimaterjali, siis peab see olema uusim õigekeelsussõnaraamat või selle veebiversioon. Koolidel tuleb hoolitseda selle eest, et põhikoolilõpetajad oskaksid õigekeelsussõnaraamatut kasutada, teaksid selle tähendust ning oskaksid seda eristada muudest abistavatest keeleallikatest. Eksami abimaterjal peab olema õpilasele üheselt mõistetav.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Ülle Madise

Teadmiseks: Haridus- ja Teadusministeerium, Eesti Keele Instituut

Atko-Madis Tammar 693 8432
Atko-Madis.Tammar@oiguskantsler.ee

Riste Uesoo 693 8408
Riste.Uesoo@oiguskantsler.ee